

ΕΝΡΙΚ ΠΟΝΤΟΠΠΙΝΤΑΝ¹

ΓΚΡΕΤΑ Η ΧΗΝΟΒΟΣΚΟΠΟΥΛΑ (GRETE GAASERIGE)

Εἶχανε ἀρχίσει ν' ἀνησυχοῦνε τρομερὰ γι' αὐτὸν τὸν χειμῶνα, ποῦ δὲν ἤθελε καὶ καλὰ νὰ φανῇ. Μ' ὄλο ποῦ ὁ Δεκέβρης εἶχε προχωρήσει τόσο πολὺ, σηκώνοτανε κάθε πρωὶ ἀπὸ τὸν βάλτο μιὰ βαρειά, ἄσπρη καταχνιά, ποῦ ὄρα μὲ τὴν ὄρα κυλοῦσε πιὸ βαρειά πάνω ἀπὸ τὸ χωριό, ὡς ποῦ ταχτικά κατὰ τὸ μεσημέρι διαλυνότανε σὲ μιὰ ψιλλή-ψιλλή βροχή, ποῦ ἔκανε ὄλες τὶς καλαμένιες στέγες καὶ ὄλες τὶς νοικοκυρὲς νὰ κλαῖνε.

Τί θ' ἀπογινότανε γιὰ τὸ Θεὸ μὲ τὸ σφάξιμο;

Μέσα στὰ γουρουνοστάσια καθόντουσαν οἱ χήνες καὶ τὰ γουρούνια καὶ δὲν μποροῦσανε καλὰ-καλὰ ν' ἀνασάνουνε ἀπὸ τὸ πάχος· μὰ ποιὸς τάχα θὰ τολμοῦσε ν' ἀρχίσῃ τὸ σφάξιμο μὲ τέτοιο φουσκοδεντριάτικο καιρὸ; Οἱ ἀνθρώποι κυτάζανε σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση, χτυπούσανε τὸ βαρόμετρο καὶ ξεφυλλίζανε τὸν Μεροδείκτη τους, — μὰ τὸ πρᾶμα ξακολουθοῦσε μέρες καὶ μέρες τόσο ἀπαράλλαχτο, ποῦ μερικοὶ στὸ τέλος ἀρχίσανε στὰ σοβαρὰ νὰ πιστεύουνε, πῶς κάτι τι θὰ εἶχε χαλάσει κεῖ-ψηλὰ στὸ μεγάλο τ' οὐρανοῦ μηχανοστάσιο.

Μιὰ μέρα ὅμως οἱ γέροι, ποῦ καθόντουσαν καὶ προσέχανε τοὺς ρεματισμούς τους, νομίσανε τελοσπάντων πῶς τοὺς νοιώσανε νὰ «τραβᾶνε». Καὶ ὅταν στὸ τέλος καὶ ὁ Ὕλε ὁ Δραγόνος ἀρχισε νὰ παραπονιέται γιὰ πόνους στὸ πόδι κεῖνο, ποῦ ἔδω κ' εἰκοσιπέντε χρόνια εἶχε θαφτῆ πέρα στὸ Ντύμπελ² δὲν ἔμεινε πιά καμιὰ ἀμφιβολία — τώρα θάρχότανε ὁ χειμῶνας.

Καὶ τώρα ἀρχισε παντοῦ ἐν' ἀκόνισμα μαχαιριῶν καὶ τρίψιμο κρεατοσάνιδων καὶ ξύσιμο παστοβάρελων, ποῦ δύσκολα θάβρισες τ' ὅμοιό του. Οἱ νοικοκυρὲς ἀνασηκώνανε τὰ μανίγια τους πάνω ἀπὸ τὰ στοργγγυλὰ μπράτσα τους, τὰ κορίτσια τρέχανε ἄδω καὶ κεῖ μ' ἀναποδοσηκωμένα φουστάνια, οἱ γριές, ποῦ θὰ βοηθοῦσανε στὸ μᾶδημα, δένανε τὰ κεφάλια τους μὲ μεγάλα μαντήλια καὶ ἀπὸ ὄλες τῶ ν μ π υ ρ ρ α ρ ε ἰ ῶ ν³ τὶς πόρτες ἔβγαине ἀχνὸς ζεματιστοῦ νεροῦ.

¹ Henrik Pontoppidan, γεννήθηκε στὰ 1857, ἔγραψε μιὰ σειρά δηγήματα, ποῦ περιγράφουνε τὴ χωρική δανικὴ ζωὴ καὶ τὴν τωρινὴ πνευματικὴ ζύμωσή της. Κυριώτερα ἔργα του: “Εἰκόνας ἀπὸ τὸ χωριό”, “Ἀπὸ τὶς καλύβες”, “Ἐνθύμησης”, “Μικρὰ μυθιστορήματα” καὶ “Ὁ Πέτρος ὁ τυχερὸς”. Τὰ σπουδαιότερα ἔργα του εἶναι τὸ μυθιστόρημα: “Χῶμα”, “Ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας” καὶ “Ἡ μέρα τῆς Κρίσης” σὲ τρία χωριστὰ μέρη.

² Στὰ μεγάλα Δανικὰ ὄχρωμάτα τοῦ Ντύμπελ ἀγωνιστήκανε οἱ Αὐστρογερμανοὶ τρεῖς βδομάδες μὲ βαρὺ προβολικό, ὡς ποῦ νὰ κατορθώσουνε νὰ τὰ κυριέψουνε μὲ τρομερὴ ἔφοδο. (Πόλεμος γιὰ τὸ Σλέσβιγ-Ὀλστάιν, 1854).

³ Στὰ χωριά τῆς Δανίας κάνουνε οἱ χωρικὲς συχνὰ μόνες τους τὴ μύρρα τους σ' ἓνα μικρὸ σπιτάκι ἐπίτηδες χτισμένο κοντὰ στὸ μαγεριό· μὰ σήμερα, ποῦ ἡ καλλίτερη μύρρα τῶν μεγάλων ἐργοστασίων διαδόθηκε παντοῦ, ἡ συνήθεια αὐτὴ μέρα μὲ τὴ μέρα σβύνει.

Ἐκ τὸ πρῶτὸ ὡς τὸ βράδῳ ἀκουγότανε σ' ὄλο τὸ χωριὸ ἓνα γρύλλισμα γουρουνιῶν κ' ἓνα μούγγρισμα μοσχαριῶν, ποῦ σκεδὸν δὲν μποροῦσε κανέναν ν' ἀκούσῃ τὸν ἄλλο. Ἦτανε τρομερὸς σκοτωμὸς. Ὅλο τὸ χωριὸ βρωμοῦσε ἀπὸ χολή καὶ ποτάμια ἀπὸ αἷματα τρέχανε ἔξω ἀπὸ τὶς αὐλόπορτες, ὅπου ἦτανε κρεμασμένα τὰ σφαγμένα σώματα μ' ἀνοιγμένες τὶς κοιλιές, γιὰ νὰ τοὺς φύγῃ ἡ ζέστα τῆς ζωῆς.

Ἡ μικρὴ ἡ Γκρέτα, ποῦ πολλὴ ὥρα εἶχε μείνει παρὰ ζέστα ἡσυχία καὶ σιγοδιάβαζε πάνω ἀπὸ τὸ βιβλίο της, σηκώθηκε μονομιᾶς κατακίτρινη ἀπὸ τὸ σκαμνὶ της καὶ ὤρμησε σιγοπατώντας ἔξω στὸ σταῦλο.

Ἐδῶ, πίσω ἀπὸ ἓνα σανιδένιο φράχτη, ποῦ ἴσα-ἴσα μποροῦσε νὰ κυτᾶξῃ ἀπὸ πάνω του, ἄμα ἀνέβαινε στὴ σκάφη τοῦ ταΐσματος, βρισκόντουσαν πέντε μεγάλες, παχές, ἡσυχες χήνες κ' ἀνοιγοκλείνανε χορτασμένες τὰ μάτια τους.

Στάθηκε πολλὴ ὥρα καὶ τὶς κύταζε, ἐνῶ τὰ μάτια της γεμίζανε δάκρυα. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ-ἀρχὴ τῆς ἀνοιξῆς, τότε ποῦ σὰν μικρὰ νιογέννητα χηνάκια τρέχανε μέσα κ' ἔξω κάτω ἀπὸ τῆς μητέρας τους τὴν κοιλιά, ἦτανε πάντα μαζί τους καὶ τα πρόσεχε. Καὶ ἀπὸ τότε, ποῦ ἡ μικρὴ της ἀδερφὴ ἡ Φρεδερίκα λίγο πρὶν τὸ καλοκαίρι πέθανε, ἦτανε αὐτὲς οἱ μόνες της καὶ οἱ καλύτερές της φίλες.

Κάθε βράδῳ ὄλο τὸ καλοκαίρι τὶς ἔφερνε ἴσπτι ἀπὸ τὴ βοσκή, ὅπου ἡ μητέρα τους ἐγύριζε δεμένη ἀπὸ τὸ πόδι σ' ἓνα παλοῦκι. Ὁ πρῶτος της περιπάτος τὸ πρῶτὸ ἦτανε νὰ πάῃ στὸ σταῦλο, γιὰ νὰ τα ρωτήσῃ, πῶς εἶχανε κοιμηθεῖ καὶ τὴ νύχτα ὄνειρευότανε, πῶς ὄλα ἦτανε πλαγιασμένα τριγύρω της στὸ κρεβάτι της καὶ ζεσταινόντουσαν. Ἀργότερα, ποῦ μεγαλώσανε, εἶχε περᾶσει μαζί τους κακὲς καὶ καλὲς μέρες ἔξω στὶς καλαμιές καὶ τόσο καλὲς φιλενάδες εἶχανε καταστήσει καὶ τόσο εἶχανε συνηθίσει ὁ ἓνας τοῦ ἄλλου τὴ συντροφιά, ποῦ ὅταν ἡ Γκρέτα στὶς ἄγριες φτινοπωρινὲς μπόρες καθότανε σιμαζωμένη κάτω ἀπὸ τὸν παλιὸ της στρατιωτικὸ μαντύα, μαζεύνοντουσαν ἀμέσως γύρω της καὶ χωνόντουσαν μέσα καὶ μέσα στὰ φουστάνια της.

Τὰ τέσσερ' ἀπὸ αὐτὰ ἦτανε μικρὰ-μικρὰ καὶ σταχτιά μὲ σκοτεινὰ σημάδια, ποῦ ὄλοένα μαυρίζανε, ὅσο μεγαλώνανε. Τὸ πέμτο ὅμως ἦτανε μεγάλο καὶ ἀσημίμασπρο σὰν κύκνος καὶ σ' αὐτὸ ἔδωκε κ' ἡ Γκρέτα λίγο-λίγο ὄλη της τὴν ἀγάπη.

Ἦτανε ἀπαράλλαχτα σὰν δυὸ πιστὲς φιλενάδες, ποῦ δὲν μποροῦσαν νὰ χωριστοῦνε. Τὴν ἀκολουθοῦσε παντοῦ, ὅπου πήγαινε ἢ στεκότανε. Μποροῦσε ἡ Γκρέτα νὰ τὴν χτυπᾷ χαϊδευτικά στὴ ράχη καὶ ὅταν ἐκοντοκάθιζε μπροστά της, ἔβαζε ἡ χήνα ἀμέσως τὸ κεφάλι της καὶ τὸν μαζρὸ λαϊμὸ πάνω στὴ ποδιά της καὶ τὴν ἐκύταζε μὲ τὰ μικρὰ μαῦρα, σὰν καρφίτσες μάτια της.

Στὶς τέσσερες ἄλλες δὲν εἶχε δώσει καὶ ὄνομα μ' αὐτὴν τὴν ἔλεγε «Φρεδερίκα».

Καὶ αὐτὴ προπάντων τώρα πάλι ἐκύταζε χωρὶς διακοπὴ μὲ γεμάτα δάκρυα μάτια, ἐνῶ ἔστεζε ἐκεῖ κοντὰ στὸν χαμηλὸ ξύλινο φράχτη, γιὰ ν' ἀποχαιρετίσῃ γιὰ τελευταία φορὰ τὶς φιλενάδες της.

«Ἄντιο, Φρεδερίκα» εἶπε σιγά-σιγά.

Μὰ ἡ «Φρεδερίκα» δὲν ἐκουνήθηκε πιά ὅταν τὴν ἐφώναζε. Τὴν ἐκύταζε

μόνο τεμπέλικα μ' ένα χορτάτο και νυσταγμένο ανοιγόβλεμμα τῶν ματιῶν. Ἐξαφνα τῆς ἦρθε τῆς Γκρέτας ρίγος. Εἶχε ἀκούσει τὴ μητέρα της ν' ἀκο- νίξει τὸ μεγάλο μαχαίρι τοῦ σφαξίματος ἔξω στὶς πλάκες. Γλήγορα ἐπήδησε κάτω ἀπὸ τὴ σκάφη κι' ὤρμησε μὲ τὰ κλάμματα στὸ λαϊμὸ ἔξω ἀπὸ τὸ σταῦλο.

Ἐτρύπωνε στὴ σκοτεινὴ της γωνιά μὲς 'στὴ κάμαρα, ἔκατσε στὸ σκαμνὶ κ' ἐπῆρε τὸ ἀλφαβητάριό της, κι' ἄρχισε νὰ τὸ κυτάξει χωρὶς νὰ διαβάξει. Κ' ἐνῶ ἔξω στὴν αὐλὴ τὸ ἕνα ἀπελπισμένο «Γκὲκ-γκὲκ-γκὲκ» ἀντηχοῦσε κ' ἔσβυνε ὕστερ' ἀπὸ τ' ἄλλο, ἐγινότανε ὀλοένα πιὸ κίτρινη καὶ ἔσκυβε ὀλοένα περσότερο πάνω στὸ βιβλίον της.

Μόνο τὸ βρῆδου-βράδου σηκώθηκε καὶ πῆγε σιγὰ-σιγὰ στὴ μητέρα της, ποῦ καθότανε κοντὰ στὴ σόμπα καὶ καθάριζε μὲ τὸ χτένι τὰ μαλλιά της ἀπὸ τὰ πούπουλα. Κι' ἀφοῦ στάθηκε λίγη ὥρα καὶ ἔστριψε τὴν ποδιά της, ρώ- τησε σιγὰ-σιγὰ καὶ χωρὶς νὰ σηκώσει τὰ μάτια της, τί γίνανε οἱ χήνες ἀφοῦ τὶς μαδήσανε.

»Ὁ μανάβης τὶς ἀγόρασε καὶ τὶς πῆγε στὴν πόλη, ἀπάντησε ἡ μητέρα της. Μὰ τί νὰ τὶς κάνανε τάχα κεῖ-μέσα ;

»ὦ, κουτοκόριτσο ! οἱ πλούσιοι τὶς τρῶνε τὰ Χριστούγεννα, δὲν τὸ ξέρεις ;»

»Τὶς τρῶνε ; «ξανάπε ἡ Γκρέτα καὶ σήκωσε τρομαγμένη τὰ μάτια της.» Τρῶνε τὴ Φρεδερίκα ; »

»Τ' εἶν' αὐτὰ ποῦ λές ! ... Μοῦ φαίνεται, μὰ τὸ Θεό, πῶς, τοῦ κουτοκό- ριττου τοῦ γύρισε ἡ βίδα !» ἐφώναζε ἡ μητέρα της, ἐνῶ ἡ Γκρέτα ζαλισμένη ζάρωσε στὴ γωνιά της, ὅπου πάλι ἔκανε πῶς διάβαζε μὲ πολλὴ ὄρεξη.

Καὶ τώρα μπορούσαν τὰ Χριστούγεννα νὰ γιορταστοῦνε. Τὸ φαεῖ ἦταν ἔτοιμο. Ξεχειλισμένα τὸ εἶχανε κουβαλήσει τ' ἀμάξια μέσα στὶς πόλεις, γιὰ νὰ μπορέσει καθένας νὰ ἔχη μιὰ ἀχριστὴ «Φρεδερίκα» στὸ Χριστουγεννιάτικὸ του τραπέζι.

... Μὰ ὅταν οἱ καιμπάνες οἱ χριστουγεννιάτικες ἀρχίσανε νὰ χτυποῦνε καὶ τὰ φῶτα τῶν Χριστουγέννων ν' ἀνάφτουνται, καθότανε ἐκεῖ -ἔξω στὴν ἐξοχὴ ἕνα μικρὸ κοριτσάκι ζαρωμένο σὲ μιὰ σκοτεινὴ γωνιά, μὲ τὰ μπράτσα του τυλιγμένα στὴν ποδιά του καὶ τέντωνε διάπλατα, σὲ σκέψη βουτηγμένα τὰ μάτια του.